

Tallinna Polütehnilise Instituudi rektori KÄSKKIRI

Nr. 729/k 5. novembril 1965. a.

Kogu maailma progressiivne osa tähistab Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 48. aastapäeva, mis pani aluse uuele ajastule inimkonnas. Eriti kallis on see tähtpäev Nõukogude Liidu rahvastele, kes kaasaajal ehitavad laialhaardeliselt kommunistlikku ühiskonda. Ka Tallinna Polütehnilise Instituudi kollektiiv annab selleks oma panuse.

Soovin instituudi kollektiivile selle tähtpäeva puhul edu edasises töös ja tegevuses.

§ 1.

Seoses Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 48. aastapäeva avaldamise kiitust koos foto asetamisega Tallinna Polütehnilise Instituudi autahvile alljärgnevatele õppejõududele, abipersonalile, teenistujatele ja üliõpilastele, kes on välja paistnud õppe- ja teadusliku töö alal või ametialaste ja ühiskondlike ülesannete eeskujuliku täitmisega:

1. ROSS, Heino — õhtuse üldtehnilise teaduskonna dekaan, dots. k. t.
2. JÄNES, Hans — elektrimasinate kateedri juhataja, dotsent
3. MOSBERG, Rudolf — metallide tehnoloogia kateedri juhataja, dotsent
4. TAMM, Boris — teadusliku kommunismi aluste kateedri juhataja, dotsent
5. TAPUPERE, Olev — elektrisüsteemide kateedri juhataja k. t., dots. k. t.
6. RANNES, Arkadi — tootmise ökonomika ja organiseerimise kateedri dotsent
7. VILBERT, Edgar — tootmise ökonomika ja organiseerimise kateedri vanemõpetaja
8. MÜÜRISIPP, Gunnar — ehitusmehaanika kateedri vanemõpetaja
9. MIKKAL, Valdek — anorgaaniliste ainete tehnoloogia kateedri vanemõpetaja
10. KULDERKNUP, Oskar — kehalise kasvatus ja spordi kateedri assistent
11. SCHIFRIN, Jüta — orgaanilise keemia kateedri laboratooriumi juhataja
12. NURM, Endel — ehitusmaterjalide laboratooriumi van. insener.
13. PRUUDEN, Kalju — lukksepp-meister
14. PRIKK, Voldemar — treial
15. KAUBA, Silva — metoodik
16. KUNNAPAS, Mart — õpperühma AO-91 üliõpilane
17. ALLAS, Aksel — õpperühma MM-51 üliõpilane
18. LILLEPEA, Monika — õpperühma MP-31 üliõpilane
19. KLENSKI, Dmitri — õpperühma KK-31 üliõpilane
20. SEPP, Eduard — õpperühma EE-77 üliõpilane
21. URITAM, Ragnar — õpperühma TM-71 üliõpilane.

OLGU TERVITATUD Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 48. AASTAPÄEV!

Väljavõte

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi SEADLUS

vabariigi töötajate autasustamise kohta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga

Seoses edusammudega vabariigi rahvamajanduse ja kultuuri arendamisel ning aktiivse töö ja osavõtu eest ühiskondlikust ja poliitilisest elust, autasustada Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga järgmisi vabariigi töötajaid:

ALTMA, Albrecht Villemi p. — pensionär
JOONASE, Hele Jaani t. — TPI parteikomitee sekretäri asetäitja
KIKAS, Verner Hansu p. — TPI dotsent
LEPIKSON, Heino Hansu p. — TPI prorektor
RAUDSEPP, Hugo Tõnise p. — TPI kateedrijuhataja
REIMAN, Vilhelm Eduard p. — TPI dotsent
SCHMIDT, Eduard Leonhardi p. — TPI prorektor
TAMM, Boris Leo p. — TPI kateedrijuhataja
TIISMUS, Hugo Aleksandri p. — TPI kateedrijuhataja
VEIMER, Bernhard Tõnu p. — TPI dotsent.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees

A. MÜÜRISIPP

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär

B. TOLBAST

Tallinn, 30. oktoobril 1965

Autasustamisi

Eesti NSV Ministrite Nõukogu Riiklik Kõrgema ja Kesk-erihariduse Komitee avaldas oma käskkirjaga nr. 178/k 3. nov. 1965 Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 48. aastapäeva puhul kiitust Tallinna Polütehnilise Instituudi õppejõududele RUDOLF MOSBERGILE, LEONID ALLIKASELE ja OLEV TAPUPERELE ning määras teenistujatele OLGA KALLASTELE ja LEONTINE KUUSELE rahalise preemia.

LÄHEME DEMONSTRATSIOONILE!

Pühapäeval, 7. novembril toimub Tallinnas Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 48. aastapäevale pühendatud töötajate demonstratsioon.

Demonstratsioonist osavõtuks koguneb instituudi kollektiiv kell 10.00 Kohtu t. 4.

Klubi nr. 3

Kas teate, et meil on loodud viimase kuu jooksul:

1. Kohvik-klubi (seda Sa küll tead),

2. Rahvusvaheli suhete klubi (seda sa vaevalt tead) ja

3. Rahvaste sõpruse klubi (ehk oled midagi kuulnud)?

Viimastest klubist tahamegi pajatada mõndagi Sulle.

Klubi eesmärgiks on:

— Juua tihedad sõprussidemed noorsoo- ja üliõpilasorganisatsioonidega vennasvabariikides ja välismaal,

— meie instituudi elu ja tegevuse tutvustamine väljaspool vabariiki trükisõna ja fotomaterjalide abil,

— samal teel meie sõprade elu ja töö tutvustamine meie üliõpilastele ja

— korraldada ekskursioone väljaspool vabariiki ja paluda külla tulevase sõpru.

Et meie klubi tegevus areneks viljakalt ja mitmekülgseks, selles palume kõiki võõrkeelte oskajaid ja asjahuvilisi selle üritustest osa võtta.

Ka need, kellel on juba loodud sõprussidemed välismaaga, palume sellest teatada meile, et koondata tegevus ühte kohta — klubi raamidesse. Sel juhul saavad meie klubi liikmed tegutseda juba klubi toetusel ja komsomolite kaasabil.

I. GENS
R. KRÜS

Meid tervitasid veel:

M. I. Kalinini nimel. Leningradi Polütehniline Instituut
Donetsi Polütehniline Instituut
Leningradi Laevahituse Instituut
Riia Polütehniline Instituut
Saratovi Polütehniline Instituut
S. M. Kirovi nimel. Uraali Polütehniline Instituut
A. A. Zdanovi nimel. Gorki Polütehniline Instituut
Eesti Põllumajanduse Akadeemia.

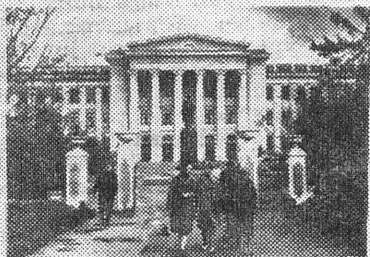
RAJA TAGANT

Arvukate linnaelanike ja külaste osavõtul leidis Oulus aset pidulik sündmus. Pandi nurgakivi ehitatavale üliõpilaskülastale. Üliõpilaskülasta hoonete kogukubatuuriks on 73 000 kuupmeetrit ja tulevikus leiavad seal korteri 750 üliõpilast.

650 õppejõudu ja 51 Ameerika Ühendriikide ülikoolist saatis avajiku kirja president Johnsonile. Selles nõutakse sõjategevuse lõpetamist Vietnamis.

Ohio üliõpilased tegid ettepaneku anda osariigi pealinnale Columbussele uueks nimeks Ericson. Üliõpilased ütlesid, et nad tahavad sellega avaldada austust viikingile, kes Yale'i ülikooli teadlaste uurimuste kohaselt avastas Ameerika enne Kolumbust. Osariigi pealinn võimud liikkasid ettepaneku tagasi. Nad lausuvad, et üliõpilased teeksid paremini, kui nad rohkem ja suurema hoolega tegeleksid õpingutega!

БОРОНЕЖСКИЙ ПОЛИТЕХНИЧЕСКИЙ ИНСТИТУТ

Дорогие товарищи!
Сорядо
поздравляем
Вас и Ваш коллектив
с
48-летием
Великого Октября.
Сердечно желаем Вам счастья,
Успехов и больших творческих успехов
на Вашем важном трудовом пути.
ПЕРТОП, РАПКОМ,
МАМЕДИС, БАРИМ, ПРОФКОМ, МЕЧКОМ.

Nr. 729/k 5. novembril 1965. a.

Nr. 729/k 5. novembril 1965. a.

§ 2.

Tööülesannete ja ühiskondlike kohustuste eeskujuliku täitmise eest avaldan kiitust järgmistele seltsimeestele:

1. OPIK, Ilmar — soojusenergeetika kateedri juhataja, professor
2. GOLST, Georgi — teoreetilise mehaanika kateedri juhataja, prof. k.t.
3. SILLAMAA, Hanno — automaatika kateedri juhataja, dotsent
4. ANSON, Pavel — laevajõuseadmete kateedri dotsent
5. KRUSAMAGI, Aleksander — masinaehituse tehnoloogia kateedri dotsent
6. JÜRGENSON, Aksel — ehitusmehaanika kateedridotsent
7. ROOTS, Otto — ehitusmehaanika kateedri dotsent
8. JOOSEP, Elmar — mäekateedri dots. k.t.
9. TIKKMA, Boris — teoreetilise mehaanika kateedri dots. k.t.
10. ARUMEE, Edgar — anorgaanilise keemia kateedri dots. k.t.
11. JÜRISSE, Anton — kehalise kasvatuse ja spordi kateedri juhataja, vanemõpetaja
12. KÖSTER, Selma — kehalise kasvatuse ja spordi kateedri vanemõpetaja
13. VESKE, Toivo — elektrimasinate kateedri vanemõpetaja
14. LAUGIS, Juhan — tööstuse elektrifitseerimise kateedri vanemõpetaja
15. JÄRVPOID, Lembit — masinaelementide kateedri vanemõpetaja
16. REEDIK, Vello — masinaehituse tehnoloogia kateedri vanemõpetaja
17. KASS, Arno — matemaatika kateedri vanemõpetaja
18. RANDMER, Uudus — metallide tehnoloogia kateedri vanemõpetaja
19. KURVET, Oskar — joonestamise ja kujutava geomeetria kat. vanemõpetaja
20. PROKOPOV, Pjotr — vanemõpetaja
21. PUHOV, Karp — vanemõpetaja
22. LUMP, Nikolai — füüsika kateedri assistent
23. MÖLLER, Kalju — elektrisüsteemide kateedri assistent
24. PIKKOV, Lui — anorgaaniliste ainete tehnoloogia kateedri assistent
25. KAPUSTIN, Vladimir — õpetaja
26. SUHORUKOV, Andrei — tsükli ülem
27. KANN, Jüri — orgaaniliste ainete tehnoloogia kateedri aspirant
28. UROV, Kaarli — orgaaniliste ainete tehnoloogia kateedri aspirant
29. KALA, Mart — soojusenergeetika kateedri laboratooriumi juhataja
30. MENS, Endel — metallide tehnoloogia laboratooriumi juhataja
31. JOERS, Endel — automaatika kateedri probleem-laboratooriumi vaneminsener
32. VALJATAGA, Evald — füüsika kateedri insener
33. STSUKIN, Aleksel — laevajõuseadmete kateedri vanemlaborant
34. KIVIRAHK, Elvine — metallide tehnoloogia kateedri vanemlaborant
35. KORTSINI, Eveline — matemaatika kateedri vanemlaborant
36. MAND, Vally — joonestamise ja kujutava geomeetria kateedri vanemlaborant
37. PALIS, Lia — tootmise ökonomika ja organiseerimise kateedri vanemlaborant
38. PUDET, Oie — metallide tehnoloogia kateedri laborant
39. SOOVIK, Milvi — orgaanilise keemia kateedri vanemlaborant
40. VOLL, Milvi — joonestamise ja kujutava geomeetria kateedri laborant
41. SOOBA, Laine — ehitustehnoloogia kateedri laborant
42. LEVET, Silvia — dispetšer
43. PALU, Peeter — kino-foto kabinetli juhataja
44. PALOVIR, Nikolai — lukksepp — santehnik
45. ÖUN, Anne — varustusosakonna asjaajaja
46. KUUSKIMANN, Elga — vanemraamatukoguhoidja
47. VALL, Elvi — vanemraamatukoguhoidja
48. VERNER, Arnold — remondilukksepp
49. TRILLJÄRV, Ester — asjaajaja
50. PÜLL, Salme — statistik
51. TREIMUTH, Alla — koristaja
52. OLLI, Senta — pasportist
53. HELIMETS, Vilma — pesulaohoidja
54. KONKS, August — mehaanik
55. HELISOO, Zinaida — majahoidja
56. LEESMENT, Johannes — valvur
57. MALOSTOVKINA, Zinaida — koristaja
58. KUŽMINA, Varvara — koristaja
59. RÖHTLA, Helmi — valvur
60. KÜBARSEPP, Elga — komandant
61. SIIMAN, Jevgenia — komandant
62. VALVET, Alo — insener — keemik
63. GRIGORIEVA, Ksenia — TUS vormistaja
64. PUUSEPP, Viivi — trükkija
65. ENN, Vainke — litograaf
66. PÜLL, Antonina — vanemlaborant
67. ANGEL, Ksenia — korrektor
68. VEILER, Asta — sekretär
69. KURG, Jaan — autojuht — instruktor
70. BIBIKOV, Nikolai — õpperühma AK-117 üliõpilane
71. ADAMSON, Alo — õpperühma AE-91 üliõpilane
72. MERISALU, Tiit — õpperühma AA-71 üliõpilane
73. KALMARU, Ain — õpperühma AO-71 üliõpilane
74. KÄRSNA, Ain — õpperühma AJ-51 üliõpilane
75. ROOSE, Ants — õpperühma AJ-31 üliõpilane
76. KONDRAK, Aleksander — õpperühma AL-37
77. DEMENTJEV, Rudolf — õpperühma AR-97 üliõpilane
78. TAHE, Vello — õpperühma LM-111 üliõpilane
79. KÖRSEN, Viljo — õpperühma LE-91 üliõpilane
80. JAANUS, Teet — õpperühma MM-51 üliõpilane
81. LAANSOO, Andres — õpperühma MM-52 üliõpilane
82. AASA, Kaarel — õpperühma MM-52 üliõpilane
83. ITKIN, Oleg — õpperühma MM-77 üliõpilane
84. VAINSTEIN, Eleonora — õpperühma MM-77 üliõpilane
85. LUKASEJEV, German — õpperühma MM-97 üliõpilane
86. VIICHMÄE, Edgar — õpperühma MM-92 üliõpilane
87. SAABAS, Ain — õpperühma MM-92 üliõpilane
88. OMEL, Malle — õpperühma MM-91 üliõpilane
89. PÄSKE, Jüri — õpperühma MM diplomand
90. MIKKER, Kalju — õpperühma MM diplomand
91. KASEARU, Ennu — õpperühma MM diplomand
92. JÄRV, Madis — õpperühma MP diplomand
93. TAMM, Aino — õpperühma KU-31 üliõpilane
94. AAV, Kaie — õpperühma KT-111 üliõpilane
95. KALLASOR, Raivo — õpperühma KA-31 üliõpilane
96. NITTIM, Tiitu — õpperühma KKK-31 üliõpilane
97. KÄRMIK, Viive — õpperühma KU-71 üliõpilane
98. NITRA, Andres — õpperühma KKK-91 üliõpilane
99. GAIKOVITS, Tatjana — õpperühma KKK-97 üliõpilane
100. PUUST, Udo — õpperühma KT-91 üliõpilane
101. JUHANSON, Maie — õpperühma KU-91 üliõpilane
102. LOHMUS, Ann — õpperühma KP-31 üliõpilane
103. MELLIKOV, Enn — õpperühma KP-51 üliõpilane
104. OLOP, Jaak — õpperühma EE-51 üliõpilane
105. SÄRG, Evi — õpperühma EE-71 üliõpilane
106. TAIDUR, Väino — õpperühma ED-31 üliõpilane
107. HERMAN, Jakob — õpperühma ED-51 üliõpilane
108. LINDMAA, Tiina — õpperühma ET-51 üliõpilane
109. POLEV, Aleksander — õpperühma EE-97 üliõpilane
110. ISAND, Enn — õpperühma TR-31 üliõpilane
111. ELOKOVA, Valentina — õpperühma TM-77 üliõpilane
112. MIHHAILOVA, Faina — õpperühma TM-37 üliõpilane
113. PALVARI, Jaak — õpperühma TE-51 üliõpilane
114. HÄRMASOO, Rein — õpperühma TR-51 üliõpilane

A. AARNA
TPI REKTOR

Mõnda aega kestab instituudis võistlus parima õpperühma ja kommunistliku õppetöö rühma nimetuse saamise eest.

Täna ja ajalehe järgmistes numbrites räägime rõhemalt meie parimate rühmade elust, edusammudest, lõõdemest ja üritustest. Nendeks rühmadeks on KÜ-91, EE-51, LM-111, AA-111 ja TR-71.

Sügisel 1951 ilmusid keemikute tunniplaani esmakordselt tähed KÜ ja number 14 all astus rebaseisusesse praegune 91. Peaaegu samast ajast pärineb hul- lide kaantega kaustik, kuhu suu- rema või vähema asjalikkusega on üht-teist meie elust kirja pandud. Siin on tootmisnõupi- damised, sessioonide analüüsid,

A black and white portrait of a young woman with short, dark, wavy hair. She is wearing round, dark-rimmed glasses and a white, high-collared garment. She is looking directly at the camera with a neutral expression. The background is a mottled, light gray.

Kõik me tunneme Aino Aretit, keelte kateedri vanem-õpetajat inglise keele alal, suurte kogemustega väsimatut õppejõudu ja kasvatajat!

On ta ju juba kaks aastakümnet inseneride sepikojas pühendanud noortele, nende muredele ja rõõmudele. Ühed kunagised kasvandikud on saanud kolleegideks, teised seisavad oma tööpositiil rahvamajanduse esirinnas.

Kõigile on nende õpetaja and-
nud kaasa osakese enesest, oma
hingesoolest. Ent kommunist
Aino Aret pole eeskujuks ainult
üllilpilastele. Tal on jätkunud
zega ja tahet abistada algajaid
õppejõude nende vastutusrikkas
188s.

Taasisihoidliku, abivalmi, siira, asjatundliku ja printsipiaalse õpetööna on ta pälvinud kogu kollektiivi sügava lugupidamise. See ongi põhjuseks, miks Aino Aretil on korduvalt üsaldatud rahvasaadiku austav ülesanne. Siingi ei lahenda ta küsimusi poolikult vaid annab oma peamise

kuult, vaid annab oma parima.
Jätkugu meie kallil juubilärii
energiat veel paljudeks aasta-
teks tema tänuväärseks töös!
Õnnitleme Sind palavalt Sinu
kuuekümnendal sünnipäeval!

Töökaaslased

kohtumised huvitavate inimes-
tega, õppekursioonid, vaid-
lusõhtud jne. — kõ'k see, mida
meil sageli üritusteks nimetatak-
se. Siiski on nende aastate jook-
sul veel palju sellist, mis mist-
valgel ei seisa, mida aga ometi
ära unustada ei saa.

Ukski mittekeemik ei tea, mida tähendavad analüüтика praktikumid dotsent Viiboki käe all. Istud, püüad kõigest väest, ageti midagi kätte ei saa. Või avastad seda, mida su katseklaasis pole i'algi olnud. Neelad kõike võimalikke aurasid ja ümised laulda:

«Ventilaator meil ei tööta, pikka iga pole lootä...»
Kuidas muheleb õppejõud ja mida tunnend ise, kui lõpuks taipad, et hakkab minema, «istub», nagu öeldakse.

Või uurid mikroskoobis bacillus'i ja bastericum'e, paned jälle oma parimad kunstnikuvõimed ja lõpuks naerad koos teistega.

Meid on kakskümmend neidu
ja mis seal salata, mõnikord
leiame üksteist ülesse väga ker-
gesti. Kui üheski ühes ei ole

eesti – kära järgi. Aga on ka
 teistsuguseid päevi. Kui mõni
 kontrolltöö läks uutsu, ees on
 arvustus või eksam. Siis võib
 leida kahe-kolmekaupa ühisele-
 muutaost või lugemissaalist. Tüd-
 rukud «jahvatavad». Vaieldes ja
 arutades saab tõele õigus niig-
 aine selgeks. Sessioon möödub
 õnnelikult, sabasid ei ole, põhjust
 rõõmustamiseks kui palju. Nüüd
 võib rändama minna. Talvel
 suuskadel, suvel jalgsi ja «stopi-
 ga». Teid jätkub.

On veel suured tähtpäevad. Kui riihima õnnekarikale arvee-

Kui rüüma õnnekarikale graveeritakse juurde kaks nime ja üks kuupäev ning ilmub «Pulma Hääle» järjekordne number, siis tehakse kõik, mis osatakse, et asjaosalistele üllatusi valmis-ada. Ja siis, kui rüüma tuleb uus liige, on põhjust otsida üht ilulustat poiss- või tütarlapse nime, kõlab kombekohane kolmekordne «Elaui!»

Meid on kaksikümmend neidu – igaüks erinevate võimete, huvide ja iseloomuga. Pisut on meis siski ka ühist. Midagi nähtamatut, mis meid seob oma rühmaks, – sõprus ja traditsioonid.

V. IRS

Aktiivse osavõtu eest revolutsioonilisest liikumisest ning 1940. aasta sotsialistliku revolutsiooni ettevalmistamisest Eesti a. autasustas Eesti NSV Ülemnõukogu Presidium aukirjaga rühma seltsimehi. Nende hulgas on ka meie instituudi kateedrijuhataja Eduard Inti ja õppejõud Adolp Päss.

* * *

Adolf PÄSS

Poliitilise ökonoomia kateedri juhataja dotsent Eduard Inti kirjutab oma elukäigust ja võitlustest järgmist:

Sündisin Tartus töölisperekonnas. Kui olin aastane, läks isa sõtta ja tagasi ta enam ei tulnud. See oli mulle Esimese maailmasõja «kingituseks». Emä jäi järele nelja lapsega. Kõik tahtsid koolis käia. Eks me siis käisimegi — suvel karjas ja talvel koolis. Tartu Tehnikagümnaasiumi lõpetamise järel võeti mind Sõjaväe Lennukooli. Oppisin Lennukoolis ja Sõjakoolis kokku kolm aastat, Vene Augustistus need kolm aastat kommunistliku tegevuse pärast kodanliku Eesti vanglas. Selle aja möödumisel saime uuesti kokku. Minule ei antud lendurina tööd, kuigi olin tunnistuste järgi parim õpilane.

Loomulikult ei öeldud minule, miks ma lendurina tööd ei saa. Venda aga süüdistati selles, et ta oli Tartu Töölise Esperanto ja Kultuuriühingu esimees. See ühingu suleti kommunistliku tegevuse pärast. Süüdistusaktis kirjutati, et ühingu liikmed «olid kestvas ühenduses salaorganisationsiooniga, mille eesmärgiks oli praeguse riigikorra kukutamine» («Päevaleht», 15. V 1934). Ka mina olin selle ühingu liige. Muidugi, mingisugust salaorganisationsiooni kodanliku vabariigi viivitamatuks vägivaldseks kukutamiseks ei olnud, kuid töölisle hulgas selgitustööd nõukogude korra eest tegime küll.

hõlguke korra eest tegime küll.
Otsides tööd. See ei olnud tol-
lal kerge «amet». Viimaks sai
tööle raudteel rööpaerdjana.
Tahtsin edasi õppida. Tegin si-
seastumiseksamid Tallinna Teh-
nikaülikooli, kuid õppimine töö
kõrvalt osutus võimatuks. Läk-
sin üle Tartu Ülikooli õigustea-
duskonda.

1940. a. juunipäeval organiseeris'n Tartu tööliste meeleavaldusele tulekut. Töölised nõudsid miitingutel Pätsu-Uluotsa diktaatori kukutamist. Nii see toimuski.

1940. a. juulis tuli rööpasead-
ja amet maha jätta — mind
määrati Eesti sõjaväe õhukaitses-
ja lennuväediviisi poliitiliseks
juhiks. Need olid väga tööroh-
ked päevad — sõdurid, allohvit-
serid ja progressiivne osa ohvit-
serid.

serkonnast soovisid koos töölis-
tega osa võtta uue ühiskonna
ülesehitamist. Nad tahtsid tulla
rahvaga kaasa. Neile oli vaja
teadmisi. Vestlused, selgitamised
ja mitmesugused esinemised
täitsid need päevad.

Möödus aasta. Algas Suur Isa-
maasõda. 8. juulil sõitsin koos
rühma kommunistidega Pärnu –
ülesandeks oli vajaduse korral
tõkestada fašistide edasitung. 9.
juulil võtsime koos sm. E. Laasi
rühmaga vastu lahingu saksa
regulaarmee eelosadega. Suut-
sime venlast peatada kuni õh-
tuni. Seda oligi vaja. Hommikul
tulid väeosad Talinnast appi ja
saksiaste katse ootamatult Tal-
linn vallutada nurjus.

Juba noorena sai ta tunda, kui kitsad ja kivised on rajad kodanliku ühiskonna haridustem-
lisse. Et teenida tasa keskkooli
õppemaksu ja kalleid õpikuid, tu-
li suvevaheajal näha ränka
vaeva põllutööl rikkal peremehe
juures, lauvabrikus ja mujal.
Valga Reaalgümnaasiumis tekkis
illegaalne marksistlik noorte ring,
mille tegevusest ka Adolf Päss
hakkas osa võtma.

Peatselt siirdus Adolf Päss Tallinna, kus asus «Franz Krulli» masinateheses lakksepa õpilaseks. Siin võttis ta osa Tallinna revolutsiooniliste ametiühingute tegevusest, kes tõstsid kontaktis pörandaaluse kommunistliku parteiorganisatsiooniga.

1931. aasta sügisel sõitis Adolf Päss töölisdelaegatsiooni koosseisus Nõukogude Liitu Oktoobri revolutsiooni 14. aastapäeva pidustustele. Sõit sotsialismimaale jättis töölisdelaegatsiooni liikmetele sügava, unustamatu mulje. Krulli administratsioon vallandas aga Adolf Pässä jalamaid töölt. Politseivõimude poolt pandi ta «musta nimekirja». Mingit tööotsa oli väga raske leida.

Kolmekümnendate aastate lõpul hakkas Eestis taas arenema revolutsiooniline klassisvõitlus. Elavnes ametiühingute tegevus. Adolf Päss valiti 1939. a. Tallinna Metallitöölise Ametiühingu esimeheks.

1940. aasta kevadel saatsid poliitisevõimud Adolf Pässi kehtivale riiklikule korrale «ohhtliku» poliitilise tegevuse pärast Tallinnast välja. Väljasaatmise kohaks määrati Valga linn.

Kuid see väljasaatmine osutus üürriksesks. 1940. a. juunirevolutsiooni päevil võitis Adolf Päss Valgas aktiivselt osa kodanlik-faasistliku korra kukutamisest ja nõukogude võimu taaskestamisest. Ta asus tööle EKP Valgamaa komitee sekretäriks.

Suure Isamaasõja päevil asus Adolf Päss hävituspataljoni rü-
dadesse, hiljem võitles rindel Pu-
naarmee Eesti Laskurkorpuses.
Päss Tallinna vabastamist
suunati ta parteitööle EKP Har-
jumaa parteikomitee sekretärina.
1946. aastal saadeti ta õppima
Moskva Kõrgemasse Parteikooli,
mille lõpetamise järel asus õppe-
tööle Tallina Politehnilises In-
stituudi NLKP ajalool kateedris.
Ajaloोकandidaadi väitekirja kait-
ses Adolf Päss 1956. aastal. Pe-
dagogina, ajaloolasena ja ühis-
kondliku töö aktivistina jätkab
doltsent Adolf Päss ka praegu tööd
meie instituudis.

Kuni 1944. a. maini olin riindel ja haavatuna haiglas. Siis saadeti mind Eesti NSV Ministrite Nõukogu käsutusse. Hiljem töötasin EKP Keskkomitees ja EKP Võrumaa komitee esimese sekretärina. Samal ajal õppisin Tallinna Politehnilise Instituudi majandusteaduskonnas, õpingud sain lõpule viia NLKP Keskkomitee Kõrgemas Parteikoolis ja Ühiskonnateaduste Akadeemias. Pärast akadeemia lõpetamist töötasin seitse aastat EKP Keskkomitees teaduse ja kultuuri osakonna juhatajana. Nüüd aga töotan kuuendat aastat instituudis.

„Piinamistehnika“ uudiseid TPI-s

„Piinamistehnika?“ küsib lugeja arusaamatuses. Mõeldud on muidugi vaeste, niigi väe-
tudengite ära piinamist eksamil, arvestustel, kollektivimudel ja kontrollitöödel. (Kogenum TPI ei tundja mõistab ehk loetleda teisi piinamisvorme, nagu silmade vaevamine mõnes nõrga valgustusega auditoriumis, Mustamäe-Kopli vahet loksumine, spetsiaalselt õppejõududele mõeldud piinamismeetod savi- või kivikriidi ja kriibitud libeda tahvliga, Mustamäe kateedritesse telefonierimine jne. Kuid need kõik on, nagu öeldakse, ajutised raskused ning määratud häbbumisele, erinevalt esimesena nimetatud tegevusest, mis on ja jääb õppejõudude peamiseks leivateenistuseks.)

Niisiis, meenutagem, et esimes-
teks pääsukesteks üliõpilaste piinamisprotsessi mehhaniseerimisel olid kontrollautomaadid «Lastotška», mis saabusid TPI-sse aastapäevad tagasi. Küllap paljudki tudengid on nende riistade ees vaevahigi valanud. «Lastotškad» tegid TPI omamoodi kuulsaks. Nende vilkuvad lambikesed meelitasid parvedena kokku ajakirjanikke ning ekskursante; küll näidati neid kinno, küll televisioonis! Nüüd on mõningad kasutamiskogemused juba olemas ning hinnang automaatidele välja kujunenud. Tudengite poolt näib see olevat omajagu aupaklik. Millist muud suhtumist peakski piinavat piinamisriista suhtes üles näitama. (Siiski olla leidunud jumalavalatuid, kes tõstnud käe kõrgemalt poolt läkitatud nuhtlusvahendi vastu ning öela kavalusega otsinud teid piinamispiigistuse vähendamiseks ebaausal teel, piiludes sisse selleks mitte ettenähtud avadest või koguni rakendades elektron-spionaažitehnika kõige kaasaegsemaid võtteid. Niiviisi, õpetades tudengitele elektrotehnika saladusi, pöörab masin ennast iseenese vastu. Iseenesest võttes on see progressiivne nähtus, klassikaline näide teooria edukast rakendamisest praktikas. Nii et, jõudu otsingute jätkamiseks!)

Mis puutub õppejõududesse, siis leidsid need «esimese pääsuke» juures küllalt põhjust norimiseks küll metoodilisest, küll tehnilisest küljest. Üks meie automaatikuist olla suisa välja öelnud, et tema niisugust tehnilist lahendust kursuseprojektina

vastu poleks võtnud. Müts maha tõelise nõudlikkuse ees, ent nii ootamatu kui see ka ei olnud, kui asi läks masinate jaotamise-
ni kateedrite vahel, siis leidis neile soovijaid rohkem kui küllalt. Nojah, kui kala pole, on ka vähk kala.

Esimene pääsuke ei toonud veel kevadet, kuid kevade hõngu küll, ja nüüd on ka teisi rändlinde päralt jõudnud, sealhulgas terve parv sealtsamast soojast Ukrainast, kust saabusid ka «Lastotškad» — nimelt tosin

KONTROLLAUTOMAATE K54 «EKZAMENATOR».

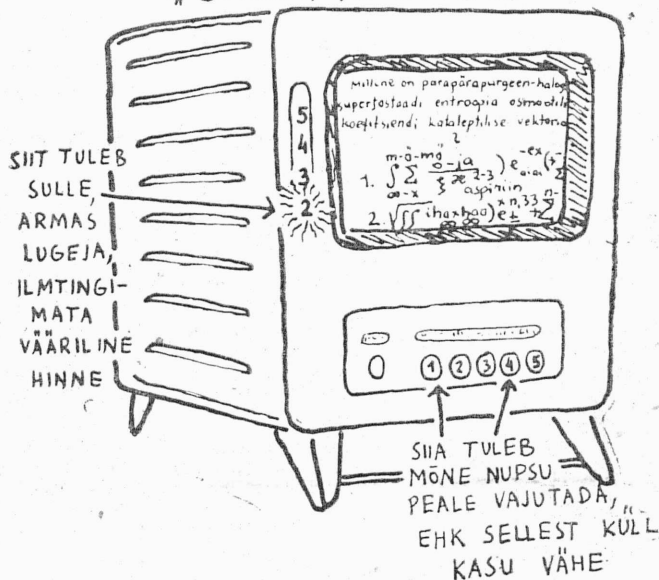
Nende automaatide projekteerijaks on Moskva Energeetikainstituudi õpetamismasinate labora-
toorium, ning tulemustel pole esialgse mulje kohaselt väga vi-
ga. «Ekzamenator» meenutab vä-

tused, kes te... ja needsinatsed teised sõnad.

Uue automaadi mehhanismis on peidus ka ajamõõtmise süs-
teem. Kui ettenähtud aja jooksul vastust ei tule, siis — aidaa, «null» on kirjas. Masina kärsi-
tuseastet saab reguleerida ning aega antakse ikkagi parasjagu, ent need, kes püüavad laest lei-
da seda, mida neil oma isikliku tekli all ei ole, võivad sattuda raskustesse.

Veel üks kaval nõks on uuel automaadil. Nimelt omapärane küsitlusrežiim, mille juures algul ilmub nähtavale ainult küsi-
mus, mille üle järgimõtle-
miseks antakse näiteks kolm minu-
tit. Alles seejärel vilksatavad mõnekümneks sekundiks vari-
antvastused — ja kui selle aja jooksul neist õiget ära ei taba, on kõik läbi. Niisiis pole võima-
lust esitatud variantide kriitilise analüüsi teel neist kõige tõenäo-
semat välja otsida, selleks liht-
salt ei jätku aega. Muud kui va-
hi lootusetu pilguga küsimust ning mõtle, mõtle... Masinal masina aru: paneb stipile põõna

SEE ON UUS NUHTLUSMASIN EHK RAUDNE NEITS „EKZAMENATOR“

luseit televiisorit: õppematerjal on tal kantud filmilindile ning projitseeritakse matkilaasist ek-
raanile. Filmilint on üpris pikk ning mahutab tuhat kaadrit — küllalt palju selleks, et illegaal-
sete «metoodiliste abimaterjalide» koostamise lootuse võib kurvalt maha matta. Pealegi esitab masin igale vastajale komplekti küsi-
musi juhusliku valiku alusel. Niisiis, kuigi uued masi-
nad veel käigus ei ole, hoiata-
takse nende tulevase ohvrid ju-
ba ette: jätke maha kõik loo-

ja ainult pilgutab korraaks lampi, ei aita pisarad ega dekoitee.

Niipalju «Ekzamenatorist», mis arvatavasti peagi leiavad endale kindla katusealuse ning hakkavad oma kurja tööd tegema (tõenäoliselt neis õppeainetes, kust palju rahvast läbi käib). Võimalik, et tulevikus saavad TPI-sse sisseastujad nende varal tehnikast esimese maigu suhu.

Teiseks uudiseks on hoopis ta-
gasihoidlikumad ja ebakübertee-
tilisemad

PERFOPLAADID.

Kes lehti loeb või muidu meie koolieluga kursis on, peaks nen-
dest kuulnud olema, sest kesk-
koolides pole perfoplaadid enam mingiks uudisajaks. Meil TPI-s aga küll. Hangiti väike katsepar-
tiit ning tahetakse teada, kas ja milliseid võimalusi nende kasu-
tamiseks meil leidub. Paar sõna perfoplaadi põhimõtte tutvusta-
miseks neile, kes temast veel kuulnud pole. See on väike plastmassist tahvel, mis nõuab va-
likvastuseid nagu meie tudengi-
tele hästituntud testitabelid.

ua
(Järgneb)

Konkurss parimale märgi kavandile

Elektrotehnikateaduskonna komsomolibüroo kuulutab välja konkursi teaduskonna märgi pa-
rimale kavandile. Tööd palume esitada hiljemalt 1. detsembriks TPI komsomolikomiteesse Maret Reinmetsale või teaduskonna komsomolibüroo liikmetele.

Raamatute müük Mustamäel

Ühiselamu nr. 1 kolmanda korruse puhkeruumis on avatud raamatute müük. Seal võite lei-
da endale sobiva õpperaamatu kui ka kõige uuemat tehnilist ja kirjandust. Kohapeal võetakse vastu ka tellimusi. Selleks on käepärast kataloogid 1966. aastal ilmunute raamatute ja õpikute kohta.

JAAK KÖDAR
(Järgneb)

Tuhandeaastase maa verstapostid

(Järg)

inimesi tegema sõjaväelisi täis-
nurkseid pöördeid, parem ühen-
dada mahatallatud teenurgad tee endaga ja siis saaksime käia poolakate moodi tsiviilnõudeid arvestades kumeralt ja mõnu-
selt.

Varssavi vanalinn ehk «Stare Miasto» on kirikuterohke ja ar-
hitektuuriliselt rikas. Siin on enamik maju seotud Poola aja-
loo ja suurmeeste nimedega. See vanalinn, mis praegu oma kesk-
aegse ilmege huvi äratab, on kõigest 20 aastat vana. Peaaegu täielikult õnnestus hitlerlastel hävitada Poola pealinn. Kuid kõik taastati, kasutades ühe kuulsama linnademaalija Cana-
letto maale, igasorti jooniseid ja fotosid. Palju kergem oleks olnud uues kohas uus linn ehi-
tada, kui varemetsas vana Varssavi taastada. See on üks ainulaadsemaid linnataastamisi ajaloos.

Pärast sõda olid rusuhunnikud linnas nii suured, et mõnes ko-
has nad lihtsalt aeti laiali, ta-
sandati ja ehitati uus hoone peale. Neid tavalisest maapinnast kõrgemal asuvaid hooned oli näha mitmes paigas. Seejuures oli kõrgendiku servale tehtud mitu paljandust, kust paistsid telliskivirused.

Varssavi geomeetriliseks ja ka

visuaalseks keskpunktiks on Nõukogude Liidu kingitusena ehitatud Teaduse ja Kultuuri Palee. Tema kõikjale nähtav nõelaterav tipp kriimustab taevast ja kaasaja moodsat arhi-
tektuuri. Oma otstarbalt on ta aga varssavlastele senini asenda-
matu, kuna seal asub arvukalt kultuuriasutusi: kinosid, teat-
reid, kongressisaal, restorane, muuseume jne.

Igal Poola linnal on oma vapp. Varssavi vapp on sireeni kujutis, kes hoiab käes mõõka ja kilpi. Gdanski vapil kaks risti ja kroon, Lubini vapil aga kits, kes seisab kahe esijalaga viinamarjapõõsa najal jne. Poolakad armastavad oma vanu vappe. Neid leiab riigiasutuste siltidelt, linnatranspordilt, koo-
liõpilaste käistel ja üldse kõigelt, mis liikuda võib.

Kerkib küsimus. Miks on Eesti linnade vanad ja ajalooa seotud vapid nüüd ainult ajaloo-
muuseumide eksponaatideks? Ei ole nad ju sugugi ketserlikumad Poola vanadest vappidest. Ilm-
selt on nendest loobutud sama kergekäeliselt kui meie toreda-
test ajaloolistest tänavanimedest. Poolas on olemas seadus, mille-
ne keelab vanu tänavaid ümber nimetada. Hea seadus.

JAAK KÖDAR
(Järgneb)

Võisteldi Moskva ja Leningradi vehklejatega

Meil olid külas Leningradi Riikliku Ülikooli ja Moskva Bau-
mani nim. Kõrgema Tehnikaülikooli vehklejad. Pärast pidulikku avatseremooniat ja mälestusemete vahetamist astusid võistlus-
tulle meesrapiristid ja espadronistid. Esimesel alal kaotas meie võistkond napilt Moskvale 9:7, Leningrad aga võideti 9:1. Espadro-
nis osad vahetusid — Moskva alistati 9:4 ja Leningradile kaota-
sime 9:7. Individuaalvõistlustel saavutas rapiiris esikoha meister-
sportlane Romanov (Tallinn) Kolovanovi (Moskva) ja Kaabelli (TPI) ees.

Pühapäeval selgusid võitjad kahel viimasel alal. Üllatavalt südi vastupanu osutasid meistersportlastest koosnevale Moskva nais-
konnale meie neid (Mironova, Rimmelkoor, Kikas ja Tširkova), kes alistusid alles pärast tasavägist võistlust 0:6, Leningrad aga võideti 9:7. Ebaõnnestunud esinemine epees (kaotasime Leningra-
dile 9:7, Moskvast võideti 9:7) jättis meie koondise kolmandaks. Võrdse arvu punktide juures sai otsustavaks Moskva suurem esi-
kohtade arv. Individuaalvõistlustel esines tubli meistersportlane Luvistšuk (TPI), kes finaalis alistis peale ümbervõistlust NSV Liidu koondvõistkonna liikme Zažitski (Tallinn), kolmas olid Le-
dinski (Moskva).

M. KALDA

JAAK NUUTER

TPI kahekordseks meistriks

Vaatamata suhteliselt vähestele osavõtule kuigisid instituudi 1965. a. sulgpalli meistrivõistlused täie pingega ja võitjad-kaotajad selgusid igas mängus alles pärast tulist heitlust. Ilmekaks näiteks on siin TPI meistriks tulnud J. Nuuteri ja teiseks jäänud J. Tarto omavaheline duell. Plussringi finaalkohtumises võitis J. Nuuter 2:1 (15:11, 9:15, 15:14). Pärast võitu miinusringi finaalis Ü. Nurgese üle kohtusid Tarto ja Nuuter teistkordselt, kus J. Tarto saavutas kerge 2:0 (15:11, 15:3) võidu. Kuna seis oli nüüd 1:1 ja mõlemad liidrid olid ühe kaotuse, tuli esikoha selgitamiseks pidada veel kolmas kohtumine. Otsustavas mängus, mis kulges tasavägiselt ja vahelduva eduga, oli lõpuks määrav J. Nuuteri pa-
rem füüsiline ettevalmistus. See tõi talle 2:1 (11:15, 15:12, 15:11) võidu ja TPI meistritiitli. J. Nuuter tuli koos Ü. Nurgesega võit-
jaks ka paarismängus, alistades finaalkohtumises H. Meelismaa—
L. Tamme 2:0.

Mida on öelda enda kaitseks Aune ja Ilona Vanaveskil (Le-71 ja KT-51), V. Rebasel (KU-51) ja R. Kuprevitšutel (KP-17), kes võistlustele kohale ei tulnud? Olgu kõigile teada, et nende pärast jäid selgitamata meistrid naiste üksik-, paaris- ja segapaaris-
mängus.

H. PAJUMÄGI

Matškohtumine suundorienteerumises

Alates 1964. aastast korraldab TPI orienteerumiseksioon igal aastal oktoobris matškohtumise TPI noorte ja Tallinna «Nooruse» vahel. TPI noorte arvestusse lähevad ajad, mis on saavutatud esimese kursuse üliõpilaste poolt. Mullu tuli meie noorte võistkon-
nal vastu võtta kaotus. Nüüd toimus järjekordne kohtumine Mustamäel. Kuid oodatud pingeline võistlus jäi ära, sest Tallin-
na «Nooruse» võistkonda esi-
das ainult kaks õpilast kümne asemel.

Naistest võistlesid omavahel 3 TPI esimese kursuse üliõpilast. Nende omavahelisest jõukatsu-
misest väljus võitjana Liivi Raun (LT-11), kes läbis 7 KP 5,6 km rajal ajaga 0:51:40. Tei-
sele kohale tuli Reet Ehala LE-11 ajaga 0:53:10. Tubliit esi-
nes ka Inna Pääbo, kes tegi orienteerumisea tutvust esimeest korda. Seekord jäi tal leid-
mata küll 2 KP, aga eks juba teine kord läheb kindlasti paremini.

Meestel oli raja pikkuseks 8,6 km ja sellel asetses 10 KP. Või-
tis Juhan Mänd (ET-11), kes lä-
bis raja ajaga 1:05:32. Teisele kohale jäi Tõnu Karu (LT-11) ajaga 1:05:36 ja kolmandale «Nooruse» võistleja Jaak Karo-
lin.

Tänavu astus instituuti väga palju üliõpilasi, kes keskkoolis on tegelnud orienteerumisega. Kuid paljud jäid võistlusele tulemata. Kas neid tõesti heidutas ainult sombune ilm ja üksikud vihmapiisad, mis vahetevahel taevast alla kukkusid? Või arva-
takse seda, et ei suudeta hästi võistelda instituudi orienteeru-
jatega ja kardetakse neile kaotada. Kutsume kõiki oma tree-
ningtundidesse ja te veendute, et kõik on palju lihtsam kui ar-
vate.

Hooaja lõpetuseks korralda-
takse traditsiooniline rändus-
lik orienteerumisvõistlus, mis on pühendatud Oktoobrirevolutsiooni 48. aastapäevale. Iga õp-
kolm võistkonda. Ühe võistkon-
perühm paneb välja vähemalt na suuruseks on 2 meest. Võist-

lejad jooksevad kahekesi koos läbi ettenähtud kontrollpunktide ja lasevad lasketiirul väikekalib-
rilisest vintpüssist. Iga mõdda-
lastud silm liidetakse jooksuaja-
le juurde. Opperühma arvestusse läheb kahe parema võistkonna tulemus. Et võistlus toimub spetsiaalselt moodustatud õppe-
rühmade vahel ja et ka esimene ja viies kursus saaksid sellest osa võtta, on soovitatav, et nende kursuste õpperühmad moodusta-
ksid oma võistkonnad. Nende õpperühmade võistkondade re-
gistreerimine toimub kohapeal.

«Pauguga» võistlused on alati olnud ka naistele. Naistel on võistlusrada lühem ja paaride valik vaba. Parimatele paaridele on auhinnaaks diplomid ja mäles-
tusesemed ja parimale meeste õpperühmale rändkarikas. Võist-
lused toimuvad 14. novembril Kohilas algusega kell 11.30.

M. TOOM

ONNITLEME!

HELVI ADAMSON
MATI HÜRENEN

KA-31

Tundsid võtta,
tunne hoida
ja tunne targasti eka!

EHA MÄGI
VALDU KINDEL

«Kuljus»

Toimetaja V. KALPUS

Орган парткома, ректората, ко-
митета ЛРСМЭ и профкома Та-
линского политехнического инсти-
тута «Таллинский политехник», го-
рода Таллин.
MB-10083

Hind 2 kop.

Tellimise nr. 2922

Trükkikoda «Ühiselu», Tallinn.
Pikk 40/42